

VĚRA ČÁSLAVSKÁ

Nejlepší světová
gymnastka, pro kterou
byly svoboda
a spravedlnost
důležitější
než kariéra a sláva

(1942 Praha — 2016 Praha)

Na půdě domku v Černošicích odpočívá ve dvou krabicích sto čtyřicet medailí. Dvaadvacet z nich je zlatých a jedenáct olympijských. Leží tam i červená alba plná fotografií a vzácný japonský samurajský meč. Ten dostávali pouze muži za výjimečné činy, za bojovnost a vytrvalost, tento však získala mladá gymnastka s velkým drdolem.

Věra měla jen tři roky, když její sestry Hana a Eva začaly chodit na hodiny baletu k primabaleríně Aubrechtové. Zatímco děvčata dělala piruety v zrcadlovém sále, malá Věra je v šatně napodobovala. Dělal kotrmelce a předváděla se. Její výjimečná ohebnost a talent neunikly oku zkušené madame a ta ji neváhala zařadit mezi starší baletky.

Věra měla pocit, že její tanec a akrobatické kousky dělají lidem radost. Lákal ji cirkus, rodiče jí ale vybrali gymnastiku. Je v ní přece jen trochu baletu a trochu akrobacie. „Jsem nejšťastnějším stvořením pod sluncem: maminka mě zavedla do tělocvičny k paní Bosákové,“ napsala si tehdy do deníčku. Měla patnáct let a slavná gymnastka Eva Bosáková jí předpověděla: „Ta bude mou nástupkyní.“ A už o rok později stála Věra na stupni vítězů – hned vedle své učitelky. V šestnácti letech už vítězila na světových soutěžích, a když měla dvaadvacet, získala najednou tři zlaté medaile na Olympijských hrách v Tokiu. Tehdy se do ní zamilovali Japonci.

Medaile však nerostou na stromech ani se neobjeví ráno pod polštářem. Věra v černém trikotu cvičila šest hodin denně, aby měla sílu, rovnováhu i ohebnost. Vytrvale dělala provaz a salta na úzké kladině, trénovala přemety a posilovala, a to všechno prokládala půvabnými kroky, které se naučila v baletní škole. Její tělo bylo samá modřina. A ruce? Pod křídovým prachem se skrývaly tvrdé mozoly, díky kterým ji tak nebolely dlaně při cvičení na bradlech. Vedle toho všeho pracovala jako písárka, chodila do školy o víkendech na přednášky. V noci se jí zdálo, že padá z náradí, přes den v tělocvičně už ale vymýšlela nové riskantní skoky.

Další olympijské hry se měly konat v Mexiku. Věra měla dvacet šest let

a byla na vrcholu své kariéry. Mezi tréninky odpočítávala, kolik dní ještě zbývá do začátku olympiády, když ji na soustředění v horách zastihla nečekaná zpráva: Sovětský svaz a vojska dalších zemí obsadily Československo! V ulicích Prahy i Bratislavy jsou tanky! Byl rok 1968 a právě začalo těžké období nesvobody, které trvalo dlouhých dvacet let. Věra, jako mnoho dalších odvážných lidí, podepsala manifest *Dva tisíce slov* a dala tak najevo svůj nesouhlas s okupací. Stejně jako ostatní chtěla svobodně žít – svobodně přemýšlet, cestovat, sportovat.

Jeden podpis však dokáže změnit celý život. A z lidí, kteří s tímto režimem nesouhlasili, se stali nepřátelé. Mnozí skončili ve vězení, mnozí ztratili práci, nemohli studovat. Když členové horské služby zaslechli, že Věře hrozí nebezpečí, odvezli ji ze soustředění a ukryli v chaloupce, která se jmenovala

Vřesová studánka. Dva týdny trénovala v lese – větve stromů byly jejími bradly a popadané stromy kladinou. Aby si udržela sílu, v kotelně přehazovala lopatou koks a doufala, že do Mexika pojede.

Věra nakonec odletěla. A zatímco v Československu se musela ukrývat, v Mexiku ji čekaly tisíce nadšených lidí. Všichni věděli, že její zemi okupují Sověti, a ona věděla, že musí vyhrát.

Když se Věra narodila, její kmotra prý v kostele svatého Mikuláše předběhla dlouhou řadu rodičů a dětí čekajících na křest s přáním, aby byla Věra vždy a všude první. Věra vyhrávala, ovšem ne díky přání své kmotry, ale díky své neuvěřitelné síle a odhodlanosti. A vyhrála i v Mexiku. O první místo se však dělila s Larisou ze Sovětského svazu.

Na stupních vítězů při tónech československé hymny stála vzpřímeně a dívala se vpřed. Když však zazněla hymna sovětská, Věra sklonila hlavu a dívala se do země. Své vítězství věnovala všem utlačovaným. Její tiché gesto viděl celý svět a celý svět ho pochopil. Po návratu domů ji čekaly výslechy a výhrůžky. Dostala podmínku: když neodvolá svůj podpis, vyhodí ji ze všech klubů a dostane zákaz trénovat i cestovat. Byla

nejlepší gymnastkou na světě, měla tisíce fanoušků a nyní měl přijít konec kvůli jedinému podpisu? Věra se však rozhodla už dávno.

Hlídali ji a prohlíželi jí poštu. Aby přežila, dělala uklízečku. O svém životě napsala knihu, nikdo ji ale nechtěl vydat. Lidé, kteří ji nepřestali obdivovat, ji tajně pouštěli do tělocvičny a ona zpovzdálí smutně pozorovala gymnastky. Až v roce 1979 odletěla do Mexika, kam ji pozval sám mexický prezident, a opět ji přivítaly tisíce lidí. Tam mohla trénovat alespoň malá děvčata. Mnoho lidí v té době vyjelo za svobodou do zahraničí a mnozí tam zůstali. Věra se vrátila a v roce 1989 stála na Václavském náměstí v Praze po boku Václava Havla a vyzývala lidi, aby bojovali za svobodu. Československo svůj boj vyhrálo, a když se stal Václav Havel prezidentem, Věru si vybral jako svou poradkyni. Opět byla nahoře, na Pražském hradě, kde se setkala s papežem i s legendární kapelou Rolling Stones. Byla po ní pojmenována planetka a japonský císař jí udělil Řád vycházejícího slunce. Všichni si ji pamatují jako odvážnou mladou ženu, pro kterou byly svoboda a spravedlnost důležitější než kariéra a sláva. 💧